

Jane Austenová

Northangerské
opratství

Přeložila
Kateřina Hilská

NORTHANGERSKÉ OPATSTVÍ

Jane Austenová

NORTHANGERSKÉ
OPATSTVÍ

sloart

Translation © Kateřina Hilská, 2022
Czech edition © Nakladatelství Sloart, s. r. o., 2022
All rights reserved

Kapitola 1

Nikdo z těch, kdo kdy viděli Catherine Morlandovou v dětství, by se nenadál, že z ní jednou bude hrdinka. Její životní postavení, povaha jejích rodičů, její vlastní osoba i sklony, to vše svědčilo proti. Otec byl kněz, ale nijak opomíjený ani chudý, dokonce velice úctyhodný, třebaže se jmenoval Richard, a nikdy nebyl pohledný. Vedle svých dvou obročí měl navíc slušný nezávislý příjem, a neměl sklon k tomu, že by svým dcerám bránil ve volném pohybu. Matka se vyznačovala užitečným zdravým rozumem, příjemnou povahou, a co je ještě pozoruhodnější, dobrou tělesnou konstitucí. Než přivedla na svět Catherine, porodila už tři syny, a místo aby s jejím příchodem zemřela, jak by se obecně dalo čekat, žila dál – dokonce manželovi povila ještě dalších šest dětí. Viděla je tedy všechny kolem sebe vyrůstat a sama se nadále těšila výbornému zdraví. Rodina s deseti dětmi bude vždy považována za krásnou, pokud jejich počtu odpovídá rovněž počet hlav, paží i nohou. Morlandovi však jiné právo na toto označení neměli, protože žádnou výjimečnou krásou neoplývali, a Catherine po mnoho let svého života právě tak. Měla hubenou a neohrabanou postavu, nezdravě vyhlížející bledou pleť, tmavé zplihlé vlasy a ostré rysy. Tak tedy vyhlížela tělesně a k hrdinství nebyla o nic lépe vybavena ani její mysl. Bavily ji chlapecké hry, a zejména kriketu dávala přednost nejen před panenkami, ale i před příznačnějšími dětskými

zábavami hrdínek, jakými jsou krmení plchů či kanárka nebo zalévání růžových keřů. Zahrada ji prostě nebavila, a pokud vůbec kdy natrhala nějaké květinčky, pak to bylo asi hlavně pro potěšení z té lumpárny, což se přinejmenším dalo odvodit z toho, že měla v oblíbě ty, které jí trhat zakazovali. Takové tedy byly její vlastnosti a její schopnosti byly podobně nezvyklé. Nikdy se nedokázala sama něčemu naučit nebo něco pochopit – někdy ani tehdy, když jí to někdo vysvětlil, protože často nedávala pozor a občas byla nedovtipná. Matce trvalo tři měsíce, než ji naučila aspoň přeříkat *Žebrákovu prosbu*, a po všem tom vynaloženém úsilí to její sestra Sally dokázala líp. Ne že by se Catherine jevila hloupě vždycky, to rozhodně ne. Například bajku *O zajíci a jeho kamarádech* zvládla tak rychle jako každá jiná dívka v Anglii. Matka si přála, aby se učila hrát na hudební nástroj, a Catherine si byla jistá, že se jí to bude líbit, protože brnkat na klávesy starého opuštěného spinetu ji moc bavilo. V osmi letech tedy začala s učením, ale po roce už to nemohla vystát. Paní Morlandová nechtěla své dcery nutit, aby se v něčem vzdělávaly, pokud jim to nešlo nebo do toho neměly chuť, a tak svolila, aby hraní nechala. Den, kdy byl propuštěn její učitel hudby, patřil k nešťastnějším v Catherinině životě. Její vlohy ke kreslení rovněž nebyly nijak zvláštní, přestože kdykoli od maminky dostala zadní stranu popsaného listu nebo se zmocnila jakéhokoli jiného kousku papíru, snažila se podle svých schopností kreslit domy a stromy, slepice s kuřátky, jedno jako druhé. Psaní a počtům ji učil otec, maminka přidala francouzštinu. Ani v jednom z těchto předmětů však nijak nevyňikala, a kdykoli to bylo možné, hodinám se vyhýbala. Opravdu podivná a nevyzpytatelná povaha – navzdory všem těmto příznakům výstřednosti se totiž desetiletá dívka nejevila nesrdečná ani protivná, málokdy vzdorovala, skoro nikdy se nehádala a k maličkým sourozencům se chovala velice laskavě, trápila je jen výjimečně. K tomu všemu dovedla být hlučná a divoká, nera-

da vyseďávala doma, nepotrpěla si na čistotnost a nic ji tolik netěšilo jako válet sudy po zeleném svahu za domem.

Taková tedy byla Catherine Morlandová ve svých deseti. V patnácti už vyhlížela zajímavěji: začala si natáčet vlasy, toužila po plesech, vylepšila se jí pleť, rysy se trochu zakulatily a tvář zružověla, oči získaly na živosti a postava se zvýraznila. Zatímco dříve milovala bláto a špínu, touto dobou už tíhla spíše k parádě a větší eleganci doprovázela větší čistotnost. Nyní ke svému potěšení slyšala občas rodiče trousit poznámky, jak jejich dcera prokoukla. „Z Catherine začíná být hezké děvče, dneska jí to skoro slušelo,“ – podobná slova doléhala tu a tam k jejímu sluchu – a jak se z nich radovala! Když jí to *skoro* sluší, je to pro dívku, která celých patnáct let svého života vzhledem nevynikala, větší potěšení, než kdyby byla krásná už od kolébky.

Paní Morlandová byla velice dobrá žena a přála si, aby se její děti dobře vyvedly – jenže nutně trávila tolik času porody a výchovou malých dětí, že její starší dcery si nevyhnutelně musely poradit samy. Nebylo tedy divu, že Catherine, která od přírody neměla v sobě nic hrdinského, ve svých čtrnácti letech raději hrála kriket či baseball, jezdila na koni a běhala po okolí, než by se věnovala knihám, přinejmenším těm poučným, protože proti těm, které neposkytovaly žádné užitečné vědomosti, neobsahovaly žádné úvahy, nýbrž pouze příběh, proti těm neměla námitky. Nicméně mezi svým patnáctým a sedmnáctým rokem se už připravovala na dráhu hrdinky. Četla všechna ta díla, jež hrdinky přečíst musejí, aby si do paměti vryly citace, které se tak šikovně hodí a skýtají tolik útěchy ve zvratech jejich rušných životů.

Od Popea se naučila opovrhovat těmi, kdo

„falešný smutek staví na odiv“,

kdežto Gray ji poučil o tom, že

„Květiněk spousta zvadne neviděna,
v pustině nadarmo kvetou a voní.“

U Thomsona si uvědomila ten

„Úžasný úkol! Mladé vzdělávat,
naučit mysl správně trefit cíl.“

A v Shakespearovi pak našla celé moře vědomostí, kro-
mě jiného to, že

„...Titěrnosti lehké
jak vzduch jsou pro žárlivce důkazy
pádne jak Písmo svaté.“

Rovněž to, že

„...Rozšlápnutý brouk,
umírá ve stejné bolesti jako
obr.“

Zatímco o zamilované mladé ženě napsal, že

„...úsměv útrpně jí utkvěl v tváři
jak soše na náhrobku...“

V tomto směru se tedy vylepšila dostatečně, a v mnoha dalších ohledech dělala dokonce úžasně pokroky. Třebaže například neuměla psát sonety, donutila se je číst; a ač tu zřejmě nebyla možnost, že by uvedla společnost ve vytržení klavírním preludiem, které by sama složila, beze známek nudy dokázala naslouchat výkonu jiných. Největší nedostatky vykazovala v kreslení – k tomu neměla téměř žádné sklony – ani tolik, aby se třeba pokusila načrtnout profil svého milence a její tajemství tak bylo odhaleno. V této oblasti želbohu nedosahovala těch pravých hrdinských výšin. Zatím si této slabiny nebyla vědoma, protože neměla milence, jehož by mohla portrétovat. Dosáhla sedmnácti let, aniž se potkala třeba jen s jedním sympatickým mladíkem, který by podnítil její jemnocit, nebo aniž vzбудila v někom skutečnou vášeň, či alespoň jiný než velice mírný a pomíjivý obdiv. Opravdu zvláštní! Nicméně zvláštní věci většinou lze vysvětlit, pokud se řádně pátrá

po jejich příčině. V sousedství se nevyskytoval ani jediný vznešený pán, dokonce ani baronet. Mezi jejich známými se nenašla ani jedna rodina, která by vychovala a zabezpečila chlapce náhodou nalezeného u svých dveří, ani jeden mladík, jehož původ by byl neznámý. Její otec neměl žádného svěřence a místní zeman neměl děti.

Když je však nějaké slečně souzeno být hrdinkou, ani svéhlavost čtyřiceti sousedních rodin jí v tom nezabrání. Něco se musí stát, a taky stane, aby se jí do cesty připletl hrdina.

Panu Allenovi, který vlastnil většinu majetku ve Fullertonu, tedy vesnici ve Wiltshiru, kde žili Morlandovi, byly kvůli onemocnění dnou doporučeny lázně v Bathu a jeho dobrosrdečná paní, jež měla slečnu Morlandovou ráda a patrně si uvědomovala, že pokud se dívce nenaskytnou nějaká dobrodružství v domovské vesnici, musí je hledat jinde, ji pozvala, aby je tam doprovodila. Catherinini rodiče bezvýhradně souhlasili a dcera byla štěstím celá pryč.

Kapitola 2

K tomu, co už bylo řečeno o osobních a duševních vlastnostech Catherine Morlandové, když měla být vržena do všech obtíží a rizik šestitýdenního pobytu v Bathu, lze pro ještě dokonalejší informovanost čtenáře dodat – pokud by snad náhodou následující stránky neposkytly dostatečnou představu o jejím zamýšleném založení –, že měla upřímné srdce a radostnou, otevřenou povahu bez jakékoli namyšlenosti či strojenosti. Její chování už mělo za sebou období dívčí nemotornosti a stydlivosti, působila příjemně, a když měla dobrý den, i hezky. Její mysl byla natolik nevědomá a nedovzdělaná, jak ženská mysl v sedmnácti obvykle je.

Když se blížila hodina odjezdu, mohlo se přirozeně předpokládat, že mateřské obavy paní Morlandové budou nejtěživější. Tisíce hrozivých představ toho, co se může milované Catherine stát během tohoto příšerného odloučení, nutně měly žalostně doléhat na její srdce, až by se ten poslední společný den či dva utápěla v slzách, a veledůležité i užitečné rady měly splývat z jejích moudrých rtů v posledním rozhovoru v jejím pokoji. Varování před násilnými úmysly šlechticů či baronetů, kteří odlákají slečny na nějaký odlehlý statek, v takovém okamžiku nutně musejí ulevit přetékaajícímu srdci. Kdo by si něco takového nepomyslel? Paní Morlandová však věděla o vznešených pánech a baronetech tak málo, že ji ani nenapadlo myslet

na jejich všeobecnou zkaženost a tušit nějaké nebezpečí hrozící dceři z jejich intrik. Její varování se omezila na následující body: „Prosím tě, Catherine, když se večer budeš vracet ze zábavy, dbej na to, abys měla krk v teple. Taky bych ráda, aby sis vedla nějaký záznam toho, co utratíš – tady ti dávám k tomu takový sešitek.“

Sally či spíše Sarah (vždyť která slečna s jistým útlocitem nedojde v šestnácti k tomu, že si pokud možno co nejvíc změní jméno?) musí v tomto období nutně být blízkou přítelkyní a důvěrnicí své sestry. Je nicméně pozoruhodné, že ani nenaléhala, aby jí Catherine denně psala, ani po ní nežádala slib, že jí podrobně popíše povahu každého nového známého nebo do detailu vylicí veškeré zajímavé rozhovory, které se jí v Bathu naskytnou. Vlastně všechno, co se týkalo této významné cesty, Morlandovi zvládali s uměřeností a klidem, který jako by vyplýval z běžných pocitů v běžném životě, spíše než z vytříbeně křehkých citů – z láskyplných emocí, které by první odloučení hrdinky od její rodiny mělo vždy vyvolávat. Otec, místo aby jí dal možnost neomezeného výběru hotovosti ze svého účtu nebo jí alespoň vtiskl do ruky stolibrovou bankovku, ji obdařil pouhými deseti guinejemi a slíbil další peníze, pokud by je potřebovala.

Za těchto ne zrovna slibných předzvěstí se tedy odehrálo rozloučení a započala se cesta. Proběhla náležitě potichu a bezpečně, nic se nepříhodilo. Nebylo jim přáno potkat lupiče ani se nepříhaly bouřky, nedošlo k žádnému šťastlivému zvratu, který by je přivedl k hrdinovi. Nestalo se nic, snad jen paní Allenová měla nějakou dobu strach, že v hostinci zapomněla dřeváky, což se naštěstí nepotvrdilo.

Dorazili do Bathu. Catherine radostně dychtila po všem – sledovala to a zase ono, prostě všechno kolem sebe, když se blížili k jeho pěknému a pozoruhodnému okolí a když poté projížděli ulicemi, které je dovedly k hotelu. Vydala se sem, aby tu byla šťastná, a už teď se jí to dařilo.

Brzy se zabydleli v pohodlném domě v Pulteney Street.

Nyní je nezbytně nutné nějak blíže popsat paní Allenovou, aby byl čtenář schopen posoudit, jakým způsobem její konání posílí zlověstné vyznění díla a jak patrně přispěje k tomu, že se chudinka Catherine ocitne v tak zoufale neřešitelné situaci, jaké je závěrečný díl schopen – zda to způsobí její nerozvážnost, sprostota či žárlivost –, zda jí bude zadržovat dopisy, zlovolně křivit její charakter, nebo ji nakonec přímo vyžene.

Paní Allenová patřila k těm mnoha ženám, jejichž společností nevyvolá jiný pocit než údiv, že se najde na světě muž, kterému se líbí dost na to, aby se s ní oženil. Neoplývala krásou ani pronikavým duchem, nebyla vzdělaná či jinak schopná, neměla dokonalé způsoby. Vzhled dámy, notná dávka tiché a zahálčivé dobromyslnosti a malicherná povaha, to je tak vše, čím lze vysvětlit, že si ji vybral rozumný a inteligentní muž jako pan Allen. V jednom ohledu byla obdivuhodně vybavená k uvedení mladé ženy do společnosti – všude se ráda objevila, všechno s chutí poznávala, podobně jako to bývá u slečen. Milovala oblékání. Neškodně se radovala, když měla něco pěkného na sebe, a vstup naší hrdinky do života se mohl uskutečnit až po několika dnech strávených zkoumáním toho, co se tak hlavně nosí, a poté, co si její gardedáma obstarala šaty podle poslední módy. Sama Catherine si také něco nakoupila, a když bylo všechno toto zařízeno, nadešel významný večer, kdy se měla objevit v Horních sálech. Schopná ruka se jí postarala o vlasy, sama se s náležitou péčí oblékla, načež jak paní Allenová, tak komorná prohlásily, že vypadá, jak se sluší a patří. Catherine pak doufala, že s takovým povzbuzením se jí přinejmenším podaří projít davem bez kritických pohledů. Pokud jde o obdiv, ten se sice vždycky hodí, ale na něj nespolehala.

Paní Allenové trvalo oblékání tak dlouho, že do tanečního sálu přišly dost pozdě. Sezóna byla v plném proudu, sál plný lidí a naše dvě dámy se taktak protáhly dovnitř.

Pan Allen pochopitelně zamířil rovnou do karetní herny a nechal je, aby si tlačence užívaly samy. Paní Allenové šlo v první řadě o bezpečí její nové róby, na pohodlí své chráněnký tolik nehleděla, a proto se srocením mužů u dveří prodírala tak rychle, jak jen to nutná opatrnost dovolila. Catherine se jí nicméně držela po boku a zavěsila se do přítelkyně tak pevně, že je běžné úsilí prodírajících se lidí nemohlo odloučit. Ke svému neskonalemu údivu však zjistila, že když popojdou dál do sálu, neznamená to, že davům uniknou. Ty jako by s každým krokem spíše houstly, kdežto ona měla představu, že až se dostanou kousek dál ode dveří, snadno si najdou místa a v naprostém pohodlí budou sledovat tančící páry. Jenže tak tomu vůbec nebylo, a třebaže neúnavnou pílí dosáhly dokonce protilehlého konce sálu, nic se nezměnilo. Z tanečníků neviděly nic kromě vysokých pér v účesech některých dam. Pokračovaly však dál a neutuchajícím vypětím síly i důvtipu se konečně ocitly v prostoru za nejvýše položenou lavicí. Tam bylo trochu méně lidí než dole, a slečna Morlandová tudíž získala širší přehled o celé společnosti v sále a uvědomila si také veškerá nebezpečnosti, kterými právě cestou prošly. Byl to nádherný pohled a ona se poprvé za ten večer začala cítit jako na plese. Ráda by si zatančila, ale neměla tu nikde žádného známého. Paní Allenová dělala, co v takovém případě mohla, tedy že každou chvíli nevzrušeně opakovala: „Moc bych si přála, abys mohla tančit, drahoušku; škoda, že tu nemáš tanečníka.“ Její mladá přítelkyně jí nějakou dobu byla za tyto průpovídky vděčná, ale jelikož je pronešla tolikrát a byly naprosto k ničemu, Catherine to nakonec přestalo bavit a už jí neděkovala.

Tak pracně získaný odpočinek na výsostech si však nemohly užívat dlouho. Brzy poté se všichni hrnuli na čaj a ony se musely znovu vmístit do tlačence. Catherine začínala pociťovat cosi jako zklamání – přestalo jí bavit věčně se mačkat někde s lidmi, jejichž všední tváře nenabízely nic zajímavého a s nimiž byla natolik neobeznámená, že si

v tom nepříjemném sevření ani nemohla ulevit tím, že by se svými spoluvězni vyměnila byť jedinou slabiku. Když konečně dorazily do Čajovny, její rozpaky ještě vzrostly, jelikož nebylo ke komu se připojit, nebyl tu žádný známý, ke kterému by se mohly hlásit, žádný pán coby doprovod. Po panu Allenovi nebylo ani vidu, a když se tak kolem sebe rozhlížely ve snaze najít trochu příhodnější místo, musely se nakonec usadit na konci stolu, u něhož se už nacházela větší společnost, a kde tudíž neměly co pohledávat, kde nebylo s kým promluvit, leda spolu navzájem.

Jakmile dosedly, paní Allenová si poblahopřála, že se jí podařilo šaty uchránit poškození. „Bylo by hrozné, kdyby se roztrhly, nemyslíš? Je to tak jemný mušelín. Za sebe musím říct, že jsem v celém sále nenašla nic, co by se mi tolik líbilo.“

„Cítím se dost nesvá,“ zašeptala Catherine, „že tu nemáme jediného známého!“

„Ano, drahoušku,“ podotkla paní Allenová s ledovým klidem, „je to skutečně nepříjemné.“

„Co budeme dělat? Pánové a dámy tady u stolu se tváří, jako by nechápali, proč jsme sem vůbec přišly. Tak nějak se jim vnucujeme.“

„Ano, máš pravdu. To je velice nepříjemné. Kéž bychom tu znaly víc lidí.“

„Mně by stačil aspoň někdo – ke komu bychom mohly jít.“

„Máš naprostou pravdu, děvenko. A kdybychom tu někoho znaly, hned bychom se k němu připojily. Loni tady pobývali Skinnerovi – kdyby tu tak byli i teď!“

„Když je to takhle, neměly bychom radši odejít? Ani tu nemáme konvici s čajem a šálky.“

„To tedy nemáme. Jestli to není k vzteku! Ale myslím, že bychom radši měly zůstat hezky na místě, protože člověk se v takovém davu pomačká a pocuchá. Jak vypadají moje vlasy, prosím tě? Někdo do mě tak nešikovně strčil, že to musí být znát.“

„Ne, opravdu jsou úplně v pořádku, vypadáte pěkně. Ale paní Allenová, víte jistě, že tady v tom množství lidí vůbec nikoho neznáte? Řekla bych, že někoho tu znát *musíte*.“

„Namouduši neznám, kéž by! Z celého srdce si přeju, abych tu měla hodně známých, pak bych ti sehnala partnera. Moc by mě těšilo, kdybys tančila. Podívej na tamhle tu divně oblečenou paní! Co to má na sobě za příšerné šaty! Tak nemoderní! Jen se podívej na ta záda.“

Po nějaké chvíli jim jeden ze sousedů u stolu nabídl čaj. Nabídku s povděkem přijaly, což vyústilo v krátký rozhovor s dotyčným pánem. Byla to také jediná chvíle, kdy za celý večer s někým promluvily, až do okamžiku, kdy je vyhledal a připojil se k nim pan Allen – ale to už tanec skončil.

„Tak co, slečno Morlandová,“ spustil, „doufám, že jste si ples užila.“

„Opravdu skvěle,“ odvětila a marně se snažila v tu chvíli potlačit zívnutí.

„Škoda, že si nemohla zatančit,“ podotkla jeho manželka. „Škoda, že jsme jí nedokázali opatřit tanečníka. Zrovna jsem povídala, jak bych byla ráda, kdyby se tu Skinnerovi objevili letos v zimě, a ne loni. Nebo kdyby přijeli Parryovi, jak kdysi naznačili, mohla si zatančit s jejich Georgem. Opravdu mě moc mrzí, že tu pro ni nebyl tanečník.“

„Doufám, že to některý jiný večer bude lepší,“ vyjádřil svou útěchu pan Allen.

Když taneční zábava skončila, společnost se začala rozcházet, takže ti, kdo zbyli, měli pak dost místa, aby se tu procházeli celkem pohodlně. Nyní tedy nastal čas, aby si hrdinky, která během událostí onoho večera zatím nesehrála významnou roli, někdo povšiml a obdařil ji obdivem. S postupným odlivem davu každých pět minut přibývalo příležitostí, aby její půvaby vynikly. Nyní ji uviděla spousta mladíků, kteří se k ní předtím nemohli ani přiblížit. Ani jeden z nich však při pohledu na ni nezůstal v úžasu stát

s otevřenými ústy, po místnosti se nešířil zvědavý šepot, ani ji nikdo za celou dobu nenazval božskou. A přece to Catherine velice slušelo – kdyby ji přítomní mohli vidět před třemi roky, *ted'* by jim připadala úžasně hezká.

Nicméně, sem tam někdo se na ni skutečně podíval, dokonce s jistým obdivem. Sama zaslechla, jak o ní dva pánové řekli, že je hezká. Ta slova náležitě zapůsobila – večer jí hned připadal příjemnější než předtím, její skromná marnivost se upokojila. Tito dva mladíci se jí svou jednoduchou pochvalou zavděčili víc, než kdyby pravé hrdince napsali patnáct sonetů opěvujících její půvaby, a ona pak odcházela k nosítkům v dobrém rozmaru a naprosto spokojená se svým přídělem pozornosti okolí.

Kapitola 3

Každé ráno nyní přinášelo pravidelné povinnosti: bylo třeba navštěvovat obchody, prohlédnout si nějakou další část města a také zavítat do Vřídelního sálu, kde hodinu chodily sem a tam, všechny si pěkně prohlédly, a nepromluvíly s nikým. Paní Allenová si stále především přála, aby měla v Bathu hodně známých, a opakovala to pokaždé, kdy znovu vyšlo najevo – tedy každé dopoledne –, že tu nezná vůbec nikoho.

Ukázaly se také v Dolních sálech – a zde se na naši hrdinku usmálo štěstí trochu víc. Ceremoniář jí za společníka vybral velice způsobně vyhlížejícího mladíka jménem Tilney. Vypadal tak na čtyřiaadvacet či o rok starší, poměrně vysokého vzrůstu, příjemné tváře s velice inteligentníma a živýma očima, a pokud nebyl přímo hezký, hodně se tomu hodnocení blížil. Budil dobrý dojem a Catherine se zaradovala nad svým štěstím. Dokud tančili, nebyl na rozhovor moc čas, ale když se posadili k čaji, zjistila, že je tak sympatický, jak se na první pohled domnívala. Mluvil plynně a energicky a vyznačoval se hravostí a žertovností, které ji zaujaly, i když si s nimi zatím nevěděla rady. Poté, co si chvíli popovídali o tom, co přirozeně vyplývalo z předmětů kolem nich, náhle spustil: „Vlastně jsem zatím tak docela nedostal správné míře pozornosti, která se od partnera čeká, slečno. Ještě jsem se vás nezeptal, jak dlouho už jste v Bathu, jestli jste tu byla už někdy dřív, jestli už

jste navštívila Horní sály, byla jste v divadle nebo na koncertě, a jak se vám tu celkově líbí. Tomu se říká nedbalost, ale máte teď chvílku, abyste mi na tyhle podrobnější dotazy odpověděla? Pokud ano, hned se do toho pustím.“

„Tolik se obtěžovat nemusíte, pane.“

„Ale mě to vůbec neobtěžuje, slečno.“ Pak nasadil strojený úsměv, afektovaně ztišil hlas a dychtivě se zeptal: „Jste v Bathu už dlouho, slečno?“

„Asi týden, pane,“ odvětila Catherine a snažila se nevyprsknout smíchy.

„Skutečně?!“ předstíral údiv.

„Proč by vás to mělo překvapovat, pane?“

„Pravda, proč?“ opáčil přirozeným tónem. „Ale nějakou odezvu by vaše odpověď vzbudit měla, a výrazu překvapení lze dosáhnout snadněji a není o nic horší než jiný. Takže můžeme pokračovat. Nikdy dřív jste tu nepobývala, slečno?“

„Nikdy, pane.“

„Vážně?! Už jste poctila návštěvou Horní sály?“

„Ano, pane, byla jsem tam v pondělí.“

„A divadlo jste navštívila?“

„Ano, pane, v úterý jsem byla na představení.“

„A na koncertě?“

„Ano, pane, ve středu.“

„A v Bathu se vám celkově líbí?“

„Ano, moc se mi tu líbí.“

„Teď se musím zatvářít trochu přihloupě, a pak zase budeme mluvit rozumně.“

Catherine se odvrátila, protože nevěděla, jestli si může dovolit se zasmát.

„Dovedu si představit, co si o mně myslíte,“ podotkl vážně. „Ve svém deníčku si mě zítra popíšete jako pořádného ňoumu.“

„V deníčku?!“

„Ano, vím docela přesně, co napíšete: ‚V pátek jsem byla v Dolních sálech. Měla jsem na sobě mušelinové ša-

ty s větvičkovým vzorem a modrým lemováním, obyčejné černé střevíce. Dost mi to slušelo, ale podivně mě obtěžoval jakýsi potrhlý podivín, nejdřív mě přiměl k tanci a pak mě nudil svými přitroublými řečmi.“

„Ale nic takového určitě nenapišu.“

„A mám vám říct, co byste napsat měla?“

„Když chcete.“

„Tančila jsem s velice sympatickým mladíkem, kterého mi představil pan King. Pěkně jsme si popovídali; připadá mi neskutečně chytrý; doufám, že se poznáme víc.‘ Tak *tohle*, slečno, bych si přál já, abyste napsala.“

„Ale třeba si deník vůbec nevedu?“

„Třeba nesedíte v téhle místnosti a já nesedím vedle vás. To jsou body, o nichž lze taky pochybovat. Že si nevedete deník! Jak pak mají vaše nepřítomné sestřenice pochopit hloubku vašeho života v Bathu? Jak později převyprávíte všechny ty zdvořilůstky a poklony, jichž se vám tu denně dostane, když je každý večer nezaznamenáte do deníku? Jak si zapamatujete ty různé šaty a jak zrovna vyhlížela vaše pleť, jak jste měla upravené vlasy – tedy ty různé rozmanitosti, když nebudete mít neustálou oporu v deníku? Drahá slečno, nejsem tak neznalý, co se týče chování mladých dam, jak byste si třeba ráda o mně myslela. Právě ten rozkošný návyk vést si deník mocně napomáhá lehkému stylu psaní, kterým jsou dámy proslavené. Každý musí uznat, že nadání psát příjemné dopisy náleží zvláště ženám. Něco jim možná nadělila příroda, ale jsem si jistý tím, že talentu zásadně napomáhá právě zvyk vést si deník.“

„Někdy mám pochybnosti,“ začala Catherine váhavě, „jestli ženy opravdu píšou lepší dopisy než muži. Chci tím říct, že ne vždy je převaha na naší straně.“

„Pokud já jsem měl kdy možnost to posuzovat, zdá se mi, že obvyklý styl psaní dopisů u žen je bezchybný až na tři drobnosti.“

„A které to jsou?“

„Obecný nedostatek tématu, naprostá neschopnost ukončit větu a často chabá znalost gramatiky.“

„Tak to jsem se skutečně nemusela bát, že bude zapotřebí vyvracet nějaké komplimenty! V tomto ohledu o nás nemáte zrovna valné mínění.“

„Já bych nebral za obecné pravidlo nejen to, že ženy píšou lepší dopisy než muži, ale ani to, že líp zpívají dueta nebo kreslí hezčí krajinky. Všemi schopnostmi, u nichž je základem vkus, jsou celkem spravedlivě obdařeni muži i ženy stejně.“

Přerušila je paní Allenová. „Catherine, buď tak hodná, prosím tě,“ oslovila ji, „vytáhni mi z rukávu tenhle špendlík. Bojím se, že už tak látku proděravěl. Pokud je to tak, bude mě to dost mrzet, protože tohle jsou mé oblíbené šaty, i když látka mě přišla na pouhých devět šilinků za yard.“

„Přesně tak bych to odhadl, madam,“ prohodil pan Tilney s pohledem upřeným na mušelín.

„Vy se vyznáte v mušelínech, pane?“

„Nesmírně dobře. Sám si nakupuji šátky na krk a jsem prý vynikající znalec. I sestra mi často svěřila výběr svých šatů. Zrovna onehdy jsem jí jedny koupil, a všechny dámy, co je od té doby viděly, prohlašovaly, že je to ohromná koupě. Látka přišla jen na pět šilinků za yard, a přitom jde o pravý indický mušelín.“

Paní Allenovou jeho nevšední vhléd značně udivil. „Muži si obvykle takových věcí vůbec nevšímají,“ podotkla. „Nedokážu přimět pana Allena, aby v mých šatech viděl nějaký rozdíl: vaše sestra ve vás má rozhodně velkou oporu, pane.“

„Doufám, že ano, madam.“

„A jakpak se vám líbí šaty slečny Morlandové?“

„Jsou velice pěkné, madam,“ uznal a vážně je zkoumal pohledem; „ale při praní může vzniknout potíže, obávám se, že látka se bude třepit.“

„Jak můžete být tak –?“ začala Catherine se smíchem a málem řekla „divný“.